

4. Goldsborough Reid. "How to Hire a Web Consultant." Link-Up. 17.09.99.

5. Adams Joan. "Do's & Don'ts of Hiring Consultants." Supply House Times. 05.03.05.

6. Teichgraeber Tara. "What to Look For: E-Commerce Consultants". Dallas Business Journal. 14.07.2000.

7. Zahn David. The Quintessential Guide to Using Consultants. HDR Press, Inc., 12.01.04.

8. Буробин В. Коммерциализация адвокатуры - благо для ее развития // Российская юстиция. 2010.- №3.

9. "Адвокатлик фаолиятини лицензиялаш тўғрисида"ги Низом // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 26.10.2017 й., 09/17/873/0180, 23.12.2017 й., 10/17/1001/0447-сон; 23.01.2018 й., 09/18/34/0605-сон, 18.08.2018 й., 09/18/675/1885-сон / <http://www.lex.uz/acts/1455562>

10. Sobirov R. Tadbirkorlikni huquqiy himoya qilish va qo'llab-quvvatlash. // Jamiyat. 08.01.2018. №5.

11. Elizabeth Reign. "Types of legal consulting jobs". The Payoner Blog. 24.04.13.

12. Плоскова А., Воронцов Д. Юридический консалтинг // Финансовая газета. Региональный выпуск, 2008. №13.

13. Тетелюхин И. Идеальный договор на оказание услуг консалтинга // Консультант, 2007, №15.

14. Ўзбекистон Республикасининг "Адвокатура тўғрисида"ги Қонуни // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 12.10.2018 й., 03/18/497/2044-сон; 16.01.2019 й., 03/19/516/2484-сон / <http://lex.uz/docs/54503>

Б.Топилдиев,

ТДЮУ "Фуқаролик ҳуқуқи"кафедраси доценти, ю.ф.н.

ИШОНЧЛИ БОШҚАРУВЧИ ТОМОНИДАН МУАЛЛИФНИНГ МУТЛАҚ ҲУҚУҚЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ МАСАЛАЛАРИ

Аннотация: Мақолада Ўзбекистон Республикаси фуқаролик қонунчилиги асосида ишончли бошқарувчи томонидан муаллифнинг мутлақ ҳуқуқларини амалга ошириш масалалари таҳлил этилган, тегишли таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: мутлақ ҳуқуқ, муаллиф, тадбиркор, ишончли бошқарувчи, мулк.

Аннотация: В статье были проанализированы вопросы осуществления исключительных прав автором со стороны доверительного управляющего на основании гражданского законодательства Республики Узбекистан, разработаны соответствующие предложения и рекомендации.

Ключевые слова: исключительное право, автор, предприниматель, доверительный управляющий, ответственность.

Annotation: Article analyses matters of implementation of the exclusive rights of the author from the trustee on the basis of the civil legislation of the Republic of Uzbekistan, develops the relevant proposals and recommendations.

Key words: exclusive right, author, businessman, trustee, property.

Бугунги кунда тадбиркорлар синфи тобора кенгайиб бораётган бир шароитда фуқаролик-ҳуқуқий шартномаларнинг ўрни ва аҳамияти ортиб бормоқда. Иқтисодийнинг тобора жадал суръатларда ривожланиб бориши тадбиркорлар ўртасидаги муносабатларнинг янада кенгайишига олиб келмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг 7 февраль 2017 йилдаги ПФ-4947-сонли "Ўзбекистон Республикасининг янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида"ги Фармонида ҳам 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида мамлакатимизда юридик ёрдам ва хизматлар сифатини тубдан яхшилаш учун қонун устуворлигини таъминлаш механизмларини янада тақомиллаштириш каби асосий вазифалар белгиланди.

Фуқаролик кодексининг 849-моддасига мувофиқ, мол-мулкни ишончли бошқариш шартномаси бўйича бир тараф (бошқарувнинг муассиси) иккинчи тарафга (ишончли бошқарувчига) мол-мулкни муайян муддатга ишончли бошқарувга топширади, иккинчи тараф эса ушбу мол-мулкни бошқарувнинг муассиси ёки у кўрсатган шахс (фойда оловчи) манфаатларини кўзлаб бошқариш мажбуриятини олади. Ушбу нормада қонун чиқарувчи томонидан ишончли бошқариш шартномаси конструкцияси бўйича мол мулкни топширилишини назарда тутди.

Фуқаролик кодексининг 851-моддасида эса, ишончли бошқариш объектлари корхоналар ва бошқа мол-мулк комплекслари, кўчмас мулкка мансуб бўлган алоҳида объектлар, қимматли қўғозлар, **алоҳида ҳуқуқлар** ва бошқа мол-мулкдан иборат бўлиши мумкин. Бу ўринда қонун чиқарувчи томонидан "алоҳида ҳуқуқларни" ишончли бошқариш объектлари жумласи-

га киритилади. Фуқаролик кодексининг русча матнида “исключительные права” термини ишлатилади. Шу боисдан, кодекснинг ўзбек тилидаги матнида ҳам “мутлоқ ҳуқуқ” сифатида ифодаланиши тўғри бўлган бўлур эди.

Бу ўринда мутлоқ ҳуқуқ ҳақида тўхталиб ўтиш ўринли бўлади. Мутлоқ мулк ҳуқуқлар мажмуи сифатида ҳуқуқ эгаси интеллектуал мулк объекти бўйича ўзи содир этишга ҳақли бўлган, бошқаларга содир этишга рухсат бера оладиган ёки содир этишни таъқиқлаб қўя олишга ҳақли бўлган хилма-хил ваколатларни ўз ичига олади. Шу сабабли ҳам мутлоқ ҳуқуқлар шартнома асосида ҳуқуқ эгаси томонидан бошқа шахсга ўтказилганда айнан қандай ҳуқуқ (масалан, маълум ҳудуд доирасида шахсан танҳо фойдаланиш, бошқа фойдаланувчилар ҳам мавжуд бўлган асосда фойдаланиш, бошқа ҳудуд доирасида бу ҳуқуқни амалга оширишга тааллуқли ёки тааллуқли эмаслиги ва ҳ.к.) ўтказилаётганлиги ва бу ҳуқуқдан келиб чиқувчи ваколатларни аниқ белгилаб, шартномада акс эттириш лозим [5, 97-б].

Б.Ахмаджонов мутлоқ ҳуқуқлар борасида ўзининг фикрларини илгари суриб, мулк муносабатлардаги мутлоқ ҳуқуқлар, шахсий номулк муносабатлардаги “истисно” ва “мустасно” ҳуқуқ деб аталувчи мутлақ ҳуқуқлар ажратилишини кўрсатиб ўтади. Интеллектуал мулк объектларига нисбатан эса, “истисно ҳуқуқ” тушунчаси қўлланилишини ва у – интеллектуал фаолият натижасига ёки хусусий аломатларни акс эттирувчи воситага нисбатан ҳуқуқлар эгасининг ўз ҳуқуқларини қонун билан тақиқланмаган ҳар қандай шаклда ва ҳар қандай усулда фойдаланиш, мазкур ҳуқуқлардан фойдаланишга рухсат бериш ёки бошқача тарзда тасаруф қилиш ва ҳар қандай ҳолатда бошқа шахсларнинг рухсатсиз фойдаланишларини тақиқлашни талаб қилиш ҳамда бошқача тарзда ҳимояланиш имкониятларини таъминловчи ваколатлари мажмуи [2, 9–10-б], деб ҳисоблайди.

Муаллиф мазкур ҳолатда айнан ўз тадқиқот объекти сифатида мутлақ ҳуқуқлар тушунчасига таъриф беришга уринади ва ушбу тушунчасини кенг маънода тушунтиришга ҳаракат қилади. Фикримизча, “мутлақ ҳуқуқ” тушунчаси у ёки бу ҳуқуқларга нисбатан кенг ва тор маънода қўлланилиши мумкин. Масалан, ФК 46-моддасига кўра, юридик шахс ўз фирмасининг номидан фойдаланиш мутлақ ҳуқуқига эга. Амалдаги Фуқаролик кодексига мутлақ ҳуқуқ тушунчаси аксарият ҳолларда айнан интеллектуал мулк объектлари натижаларига нисбатан қўлланилади. Чунончи, ФК 85, 97, 862, 1034-1040-моддалар ва бошқа нормаларда айнан интеллектуал мулк объектларига нисбатан мутлақ ҳуқуқлар назарда тутилган.

Мол-мулкни ишончли бошқариш шартномаси бўйича ишончли бошқаришга топширилган мол-мулк юзасидан битимларни ишончли бошқарувчи ўз номидан амалга оширади, бунда у ўзининг шундай бошқарувчи сифатида иш олиб бораётганини кўрсатади. Агар ёзма тарзда расмийлаштиришни талаб қилмайдиган ҳаракатлар амалга ошириладиганида иккинчи тараф ишончли бошқарувчи бу ҳаракатларни ана шундай бошқарувчи сифатида амалга ошираётганлигидан хабардор қилинган бўлса, ёзма ҳужжатларда эса ишончли бошқарувчининг исми ёки номидан кейин тегишли белги қўйилган бўлса, мазкур шартга риоя қилинган ҳисобланади.

Ишончли бошқарувчининг ана шундай бошқарувчи сифатида ҳаракат қилиши тўғрисида кўрсатма бўлма-

са, у учинчи шахслар олдида шахсан мажбурият олади ва улар олдида фақат ўзига қарашли мол-мулк билан жавоб беради.

Бу ўринда таъкидлаш керакки, мол-мулкни ишончли бошқаришга топшириш бу мол-мулкка мулк ҳуқуқининг ишончли бошқарувчига ўтишига олиб келмайди. Ишончли бошқарувчи мол-мулкни ишончли бошқарар экан, ишончли бошқариш шартномасига мувофиқ ушбу мол-мулкка нисбатан фойда олувчининг манфаатларини кўзлаган ҳолда ҳар қандай юридик ва амалий ҳаракатларни қилишга ҳақли. Бироқ, қонунчиликда белгиланган нормалар муаллифларнинг мутлоқ ҳуқуқларини бошқариш билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш учун етарли эмас.

Ишончли бошқариш шартномаси бўйича муаллифлик ҳуқуқи объектларига нисбатан юридик ҳаракатларни амалга ошириш масаласи алоҳида эътибор талаб қилади [7, 133-б]. Аввало, бу қонун ёки шартномада таъқиқланмаган бўлиши лозим. Фуқаролик кодексининг IV бўлимида белгиланган нормалар муаллифнинг мутлоқ ҳуқуқларини турли шартномалар чунончи, лицензия шартномалари, мутлоқ ҳуқуқлар гарови шартномасини тузиш орқали амалга ошириш имконини бермайди.

Мутлоқ ҳуқуқларни бошқа шахсларга бериш шартномаси тарафи сифатида фақат ҳуқуқ эгалари (муаллиф, мутлоқ ҳуқуқ эгалари) бўлиши мумкин (ФК 1035-моддаси). Мутлақ ҳуқуқни унинг амал қилиш даврида чекланган (муайян) вақтга бошқа шахсга беришни назарда тутувчи шартномага нисбатан лицензия шартномаси тўғрисидаги қоидалар қўлланилади.

Фуқаролик кодексининг IV бўлими нормаларининг (жумладан, ФК 1035, 1036-моддаси) таҳлили шуни кўрсатадики, мутлоқ ҳуқуқлар тегишли бўлган шахслар деганда, ҳуқуқ эгасини назарда тутаяди. ФК 859-моддаси 4-қисмига кўра, мол-мулкни ишончли бошқариш муносабати билан вужудга келган мажбуриятлар бўйича қарзлар ушбу мол-мулк ҳисобидан тўланади. Ушбу мол-мулк етарли бўлмаган тақдирда ундирив ишончли бошқарувчининг мол-мулкига, унинг мол-мулки ҳам етарли бўлмаганида эса – бошқарув муассисининг ишончли бошқаришга топширилмаган мол-мулкига қаратилиши мумкин. Яъни, бу ўринда ишончли бошқарувга берилган мол-мулк эмас, балки муассиснинг бошқа мол-мулки назарда тутилади. Ишончли бошқарувчи ҳуқуқ эгаси бўлиб ҳисобланмайди. Шу боисдан унга топширилган мутлоқ ҳуқуқлар унга тегишли бўлмайди.

ФКнинг 266-моддасига кўра, қарздорнинг ўзи ҳам, учинчи шахс ҳам гаровга қўювчи бўлиши мумкин. Гаровга қўйиладиган ҳуқуқнинг эгаси бўлган шахс ҳуқуқни гаровга қўювчи бўлиши мумкин. Бундан кўринадики, ишончли бошқарувчи ўзига топширилган ҳуқуқ юзасидан гаровга қўювчи бўла олмайди.

Белгиланган қоидага мувофиқ, хўжалик юритувида ёки оператив бошқарувда бўлган мол-мулк ишончли бошқарувга топширилиши мумкин эмас. Хўжалик юритувида ёки оператив бошқарувда бўлган мол-мулк уни хўжалик юритувида ёки оператив бошқарувда сақлаб турган юридик шахс тугатилганидан ёки мол-мулкка хўжалик бошқаруви ёки оператив бошқарув ҳуқуқи бекор қилинганидан ҳамда у қонунда назарда тутилган бошқа асосларга кўра мулкдорнинг ихтиёрига ўтганидан кейингина ишончли бошқарувга топширилиши мумкин. Мазкур қоида одатда, муаллифлик ҳуқуқи объектларига нисбатан мутлоқ ҳуқуқларни ишончли бошқаришга нисбатан қўлланилмайди.

Ҳозирги тараққиёт босқичида янгидан янги интеллектуал мулк объектлари яратилиб, тижорат муомаласига жадал суръатларда кириб келмоқда. Чунки, интеллектуал мулк объектлари инвесторларни ўзига жалб қила олувчи объект ҳисобланади. Бу ҳолатни бевосита юридик шахслар устав фондини шакллантириш жараёнида ҳам кузатиш мумкин. Юридик шахс устав фондига улуш сифатида киритиладиган мутлоқ ҳуқуқлар албатта ўзининг пул кўринишидаги эквивалентига эга бўлиши талаб этилади. Акс ҳолда иштирокчилар томонидан қанча қийматда улуш киритилганлиги ёки бўлмаса ягона иштирокчи томонидан киритилган улушнинг қиймати мавжуд бўлмайди. Демак, бу ўринда юридик шахслар устав фондига интеллектуал мулк объектларига нисбатан бўлган ҳуқуқларни киритиш билан боғлиқ ҳуқуқий масалалар ҳам тадқиқ этилиши лозим.

Юридик шахслар (аксарият ҳолларда тижоратчи юридик шахслар) устав фондига интеллектуал фаолият натижаларини улуш сифатида киритиш ушбу объект ҳуқуқий табиати билан боғлиқ бир қатор ҳолатларни аниқлаштиришни талаб қилади. Жумладан, В.О.Калитининг таъкидлашича, интеллектуал фаолият натижаларига нисбатан ҳуқуқларнинг ҳуқуқий табиати масаласини ҳал қилиш нафақат назарий масала балки, ушбу ҳуқуқни тасарруф қилиш билан боғлиқ чегарани ва шаклни аниқлашга бевосита таъсир кўрсатади [3, 91-б]. Бу борада хорижий мамлакатлар тажрибаси интеллектуал фаолият натижаларига нисбатан ҳуқуқларни устав капиталини киритиш муваффақиятли эканлигини, яъни кичик компаниялар учун бошланғич имкониятларнинг кенгайиши, ўз бизнесини мутлоқ ҳуқуқлар каби номддий активлар билан молиялаштириш афзалликлари намоён бўлади [4, 26-б].

О.Оқюлов ошкор этилмаган ахборотлар ичида ноу-хоуни лицензия асосида ўтказиш кенг тарқалган. Ноу-хоуни ҳиссадорлик (акциядорлик) жамиятлари, маъсулияти чекланган жамиятлар, қўшма корхоналар устав жамғармаларига эгаси томонидан улуш, ҳисса, пай сифатида қўшиши ҳоллари ҳам кўп учрайди. Бунда лицензия шартномасининг энг асосий шартларидан бири топшириладиган ахборотнинг махфийлигини, сирлигини сақлашни таъминлаш. Бунда лицензиат зиммасига ахборотларни конфиденциалигини муҳофаза қилиш юзасидан тегишли чоралар кўриш мажбурияти юкланади [5, 210-б], деб кўрсатади.

Бугунги кунда интеллектуал мулк объектларига нисбатан ҳуқуқ соҳиблари бу объектларни турли хўжалик жамиятлари ва ширкатлари, тадбиркорлик тузилмалари ташкил этишда устав фондларига улуш сифатида киритишлари борасида турли қарашлар учрайди. Баъзи муаллифлар “Хўжалик жамиятлари ва бирлашмаларининг мол-мулкига қўшиладиган ҳисса сифатида мулкий ҳуқуқ ва пул билан баҳоланадиган бошқа ҳуқуқлар ҳам ўтказилиши мумкин. Лекин интеллектуал мулк объектлари (патент, муаллифлик ҳуқуқлари объектлари, ЭҲМ дастурлари ва ҳ.к) бундай ҳисса сифатида ўтказилиши мумкин эмас” [1] деган фикрни илгари суради. О.Оқюлов ушбу нуқтаи назарга қўшилиб, интеллектуал мулк объектларини устав фондига улуш сифатида киритишни амалга ошириш механизми мавжуд эмас ва бунда асосий қийинчилик муайян интеллектуал мулк объектнинг пул қийматини белгилашдаги муаммолар билан боғлиқ, деган фикрни билдириб ўтади [5, 256-б].

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришганига 27 йилдан ортиқ вақт ўтди. Ўтган вақт

мобайнида фуқаролик ҳуқуқий қонунчилик шу жумладан, интеллектуал мулк объектларини тартибга солувчи қонунчилик шаклланишга улгурди ва тобора такомиллашиб бормоқда. Ҳақиқатан ҳам илгари бу борадаги қонунчиликда муайян ҳуқуқий “вакуум”лар мавжуд эди. Бугунги кунда эса, интеллектуал мулкни баҳолаш борасида муайян силжишларга эришилди. Чунончи, баҳоловчи ташкилотлар хизмати бозори шаклланди. Баҳолашнинг миллий стандартлари ишлаб чиқилди. Дастлаб баҳолашнинг умумий стандартлари, молиявий ҳисоботларни тақдим қилиш, қарз, гаров мажбуриятларини баҳолаш учун стандартлар сўнгра хусусийлаштириш мақсадида мол мулкни баҳолаш, бизнесни баҳолаш стандартлари ҳамда интеллектуал мулк объектлари баҳолаш тўғрисидаги Низом жорий қилинди.

Демак, интеллектуал мулк объектларини баҳолаш орқали бозорда сотувчи-мулкдор ҳам, сотиб олувчи харидор ҳам фақат ўзларининг нуқтаи назаридан эмас, балки талаб ва таклиф ҳамда аниқ мезонларга риоя қилиши лозим. Ушбу мезон сифатида интеллектуал мулк объектнинг баҳоланаётган мулк ҳуқуқлари ҳажми; интеллектуал мулк объектига оид битимларни молиялаштириш шартлари (шахсий ва қарзга олинган маблағлар нисбати, қарз маблағларини тақдим этиш шартлари); шунга ўхшаш объект бўйича битим тузиш санасидан бошлаб баҳолашни ўтказиш санасига қадар даврда интеллектуал мулк объектлари нархларининг ўзгариши; интеллектуал мулк объекти ишлатилган ёки ишлатиладиган соҳа; тақдим этиладиган ҳуқуқлар таъсири тарқаладиган ҳудудлар; баҳолаш объектига нисбатан шунга ўхшаш объектларнинг жисмоний, функционал, технологик, иқтисодий тавсифлари; интеллектуал мулк объектидан фойдаланиш орқали ишлаб чиқариладиган ва сотиладиган маҳсулотга бўлган талаб; рақобатли таклифларнинг мавжудлиги; интеллектуал мулк объектидан фойдаланиш орқали ишлаб чиқарилган маҳсулотларни (иш, хизмат) сотишнинг нисбий ҳажми; интеллектуал мулк объектини фойдали ишлатиш муддати; интеллектуал мулк объектини ўзлаштиришга қилинган харажатлар даражаси; интеллектуал мулк объектига оид битимларни тузишдаги тўлов шартлари; интеллектуал мулк объектига оид битимларни тузиш ҳолатлари кабиларни кўрсатиш мумкин.

Таъкидлаш кераки, мутлоқ ҳуқуқларга нисбатан аънавий ашёвий ҳуқуқ конструкциясини қўллаб бўлмайди. Шу боисдан юридик шахс мол мулкни шакллантириш жараёнида мутлоқ ҳуқуқлар ушбу ҳуқуқни тасарруф этиши мумкин бўлган субъект томонидан амалга оширилиши лозим.

Фикримизча, ишончли бошқарувчи томонидан бундай ҳаракатлар шартномада назарда тутилган ҳолларда ҳамда ишончли бошқарувга берувчининг ва фойда олувчининг манфаатларини кўзлаган ҳолда амалга оширилиши мумкин. Бундан келиб чиқиб, ишончли бошқарувда бўлган мутлоқ ҳуқуқлар текинга берилиши жумладан, муассислар (иштирокчилар) мулк ҳуқуқига эга бўлмайдиган (жамоат бирлашмаси, жамоат фонди) юридик шахслар мол мулкни шакллантиришда иштирок этиши мумкин бўлмайди.

Ишончли бошқарувчи томонидан мутлоқ ҳуқуқларни улуш сифатида киритиш имконияти мавжуд. Чунончи, ФК 58-моддасига кўра, хўжалик ширкати ёки жамиятининг мол-мулкига пул, қимматли қоғозлар, пул билан баҳоланадиган бошқа буюмлар ёки мулк ҳуқуқлар ёхуд **бошқа шахсга**

Ф.Фазилов

самостоятельный соискатель ТГЮУ

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ В СОСТАВЕ ЛЕГАЛИЗАЦИИ ДОХОДОВ, ПОЛУЧЕННЫХ ОТ ПРЕСТУПНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (НА ПРИМЕРЕ ОБЪЕКТИВНЫХ ПРИЗНАКОВ)

Аннотация: в данной статье автором проанализированы объективные признаки легализации доходов, полученных от преступной деятельности, на основе национального и зарубежного законодательства, международных норм и доктрины. Автор обратил внимание на то, что легализация доходов, полученных от преступной деятельности, представляет собой серьезную угрозу национальным интересам, поскольку является необходимым условием порождения и функционирования организованной преступности в различных сферах жизни общества.

Ключевые слова: уголовное право, ответственность, легализация доходов, состав преступления, объективные признаки.

Аннотация: мақолада муаллиф томонидан жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришнинг объектив белгилари миллий ва хорижий қонунчилиги, халқаро нормалар ва доктрина томонидан таҳлил қилинган. Муаллиф эътибори жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш жамият ҳаётининг турли соҳаларида уюшган жиноятчилик туғилиши ва фаолият кўрсатиши учун зарур шарт-шароит яратиши туфайли миллий ҳавфсизликка жиддий таҳдид солиш мумкинлигига қаратилган.

Калит сўзлар: жиноят ҳуқуқи, жавобгарлик, даромадларни легаллаштириш, жиноят таркиби, объектив белгилари.

Annotation: in this article the author analyzed the objective elements of legalization of revenue from criminal activities, on the basis of national and foreign legislation, international norms and doctrine. The author drew attention to the fact that the legalization of income derived from criminal activity represents a serious threat to national interests, since it is a necessary condition for the creation and functioning of organized crime in various spheres of social life.

Keywords: criminal law, responsibility, legalization of income, offence, objective elements.

Важнейшими признаками состава преступления являются его объект и объективная сторона.

В отечественной науке уголовного права объектом преступления признаются охраняемые уголовным законом наиболее ценные и социально значимые общественные отношения, представленные в обобщенном выражении и являющиеся чисто социальной категорией, которым в результате совершения преступления причиняется или может быть причинен существенный вред [1].

А.В. Наумов под объектом любого преступления понимает охраняемые уголовным законом общественные отношения (интересы, блага), которым преступлением причиняется вред или создается непосредственная угроза причинения вреда [2].

В теории уголовного права объекты преступления традиционно квалифицируются на следующие виды.

Ўтказиладиган ўзга ҳуқуқлар ҳисса сифатида қўшилиши мумкин. Демак, бунда мутлоқ ҳуқуқ ва унинг объекти ишончли бошқариш объекти таркибидан чиқади ва ушбу ташкил қилинадиган юридик шахсга нисбатан мажбурият ҳуқуқий талаблар ишончли бошқарув объектига айланади.

Фикримизча, мутлоқ ҳуқуқларни бошқа шахсга ўтказиш ҳамда ишончли бошқарувга доир нормалардаги қарама-қаршиликларни бартараф этиш лозим. Бунда ишончли бошқарувга берилган объектга нисбатан қонунда бевосита таъқиқланмаган ҳар қандай юридик ҳаракатларни амалга ошириш имконини бериши керак. Шунингдек, ишончли бошқарув ва мутлоқ ҳуқуқларни тасарруф этишга доир нормалар уйғунлигини таъминлашга эришиш мақсадга мувофиқ.

ФКнинг 1035-моддаси 1-қисмига қуйидагича қўшимча киритиш лозим:

Интеллектуал мулк объектга нисбатан мутлақ ҳуқуқларни тасарруф этувчи сифатида агар бу ҳолат мол-мулкни ишончли бошқариш шартномасида белгиланган бўлса ишончли бошқарувчи ҳам иштирок этиши мумкин.

Шунингдек, ФК 266-моддаси 4-қисмига қуйидагича қўшимча киритиш зарур:

Муаллифнинг мутлоқ ҳуқуқларини гаровга қўювчи бўлиб агар ишончли бошқариш шартномасида назарда тутилган бўлса, ишончли бошқарувчи ҳам иштирок этиши мумкин.

Адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг Умумий қисмига тавсиф ва шарҳлар. -Т. //Иқтисодиёт ва ҳуқуқ дунёси. 1997. 162-б.

2. Ахмаджонов Б.У. Фуқаролик ҳуқуқида мутлақ ҳуқуқлар мазмуни ва уларни амалга ошириш муаммолари. Юрид.фан.номз.дисс... автореф. – Т.: ТДЮИ. 42 б.

3. Калятин В.О. Сущность права на результаты интеллектуальной деятельности (на примере авторского права) // Журнал российского права, 1999, № 9. С. 91-92.

4. Котиа С. Т. Внесение исключительных прав на результаты интеллектуальной деятельности в качестве вклада в уставный капитал хозяйственного общества. Автореф.дисс. канд.юрид.наук. - М., 2010. – 46 с.

5. Оқюлов О. Интеллектуал мулкнинг ҳуқуқий мақоми. Юрид.фан.докт.дисс... Т.: ТДЮИ, 2000. – 292 б.

6. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 йил, 19-20-сон, 241-модда.

7. Черкашина О.В. Элементы объекта доверительного управления исключительными правами // Пятые всероссийские Державинские чтения. Сборник статей. –М.: РПА Минюста России, 2010. –С.133-136.